

Rapport

Diarienummer
456-02918-2009

Bräcke kommuns krisberedskap

Länsstyrelsens uppföljning av kommunens arbete
under perioden 2006 - 2008

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild

Foto: Göran Eriksson.

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Oktober 2009

Beställningsadress

Länsstyrelsen Jämtlands län

831 86 Östersund

Telefon 063-14 60 00

Ansvarig

Katarina Fredriksson, Länsstyrelsen Jämtlands län

Text

Katarina Fredriksson, Länsstyrelsen Jämtlands län

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2009

Diarienummer

456-02918-2009

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	4
<i>Varför uppföljning</i>	4
<i>Syfte</i>	5
<i>Mål</i>	5
GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE.....	5
<i>Granskningsdag</i>	5
<i>Resultat och avrapportering</i>	5
ROLLER OCH UPPGIFTER.....	6
KOMMUNEN	6
<i>Uppgifter</i>	6
<i>Krisledningsnämnd</i>	9
<i>Statlig ersättning</i>	9
LÄNSSTYRELSEN	10
<i>Uppgifter</i>	10
RESULTAT FRÅN GRANSKNINGSDAGEN	11
HUR VÄL MOTSVARAR KOMMUNERNAS FÖRMÅGA MÅLBILDEN?	11
<i>Kunskap</i>	11
<i>Planering</i>	11
<i>Förmåga</i>	12
<i>Samlad bild och samordning</i>	12
HUR HAR DEN STATLIGA ERSÄTTNINGEN ANVÄNTS?.....	13
<i>Grundbelopp, verksamhetsersättning och startbidrag</i>	13
<i>Höjd beredskap</i>	13
MOTSVARAR STÖD OCH RÅDGIVNING KOMMUNENS BEHOV?	14
GENOMFÖR KOMMUNERNA UPPGIFTERNA ENLIGT AVTALET?	14
<i>Risk- och sårbarhetsanalyser</i>	14
<i>Planer</i>	15
<i>Organisation</i>	15
<i>Geografiskt områdesansvar</i>	15
<i>Utbildning och övning</i>	16
<i>Rapportera</i>	16
<i>Höjd beredskap</i>	16
KOMMUNENS EGET UPPFÖLJNINGSSYSTEM	16
<i>Ledningssystem och uppföljning</i>	16
LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING.....	17

Bilaga 1 Förfrågningsunderlag och bedömningsgrunder

Inledning

Varför uppföljning

Den 17 juni 2004 tecknades överenskommelse mellan Krisberedskapsmyndigheten (numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB) och Svenska kommunförbundet (numera Sveriges kommuner och landsting). Överenskommelsen ligger till grund för de uppgifter som kommuner och landsting har avseende krisberedskapen i landet. Dessa uppgifter har sedan införts i lagstiftningen och återfinns nu i *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap* samt *Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*. Länsstyrelsen ska enligt 54§, förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion följa upp kommunernas tillämpning av lag 2006:544.

I överenskommelsen och lagstiftningen framgår kommunernas uppgifter i landets krishanteringssystem samt grunden för den statliga ersättningen. De uppgifter som beskrevs i överenskommelsen skulle införas i kommunerna under en uppbyggnadsperiod på tre år, 2006–2008. Under dessa tre år har en uppföljning genom självvärdering gjorts mot den målbild som togs fram i överenskommelsen. En årlig uppföljning genom webbenkät har utförts av Krisberedskapsmyndigheten i samverkan med Statens räddningsverk samt länsstyrelserna. Det är i första hand mot nedanstående målbild som kommunens uppföljning av sin förmåga och statens uppföljning av krisberedskapen på den lokala nivån ska ske¹.

Den målbild som kommunerna har bedömt sig själva mot är enligt överenskommelsen:

1. Kommunen har god **kunskap** om risker och sårbarhet, som kan påverka kommunens verksamhet. Konsekvenserna för den egna verksamheten har analyserats.
2. Kommunen har en **planering** för hur risker och sårbarhet skall undanröjas eller minskas. Kommunen har också en planering för hur den skall hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.
3. Kommunen har god **förmåga** att hantera en extraordinär händelse, det vill säga att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas och att ge invånare och media tillräcklig och korrekt information om händelsen.
4. Kommunen har en **samlad** bild av risker, sårbarhet och förberedelser för krishantering inom kommunens geografiska område.
5. Kommunen verkar för **samordning** av all krishantering i det förberedande arbetet och i det akuta skedet, som berörda aktörer inom det geografiska området ansvarar för.

Resultatet av denna självvärdering har inte utvärderats av Länsstyrelsen. Men nu när uppbyggnadsperioden är slut ska kommunernas arbete under denna period därför utvärderas. Utvärderingen grundar sig på kommunernas uppgifter enligt kommunöverenskommelsen och rådande lagstiftning, se ovan, samt den ersättning kommunerna får av staten för att utföra dessa uppgifter. Följande delar ska följas upp och utvärderas:

- Genomför kommunerna uppgifterna enligt avtalet?
- Hur har den statliga ersättningen använts?
- Motsvarar stöd och rådgivning kommunens behov?

---

¹ Kommunöverenskommelsen, 2004

- Hur väl motsvarar kommunernas förmåga den målbild som parterna har kommit överens om?

Syfte

Syftet med rapporten är att beskriva och värdera kommunens krisberedskapsarbete under den så kallade uppbyggnadsperioden 2006 – 2008.

Mål

Granskningen ska bidra till och resultera i en bedömning av kommunens och länets krisberedskapsförmåga.

Granskningens genomförande

Länsstyrelsen ska bedöma kommunernas tillämpning av lagen (2006:544) och vilka beredskapsförberedelser som kommunerna vidtagit samt förberedelsernas effekter. För att få ett bra underlag för den framtida uppföljning kommer nu Länsstyrelsen att granska den period som kallas uppbyggnadsperioden. Denna granskning görs för alla kommuner i hela länet och kommer att ske i två steg.

1. Granskningsdag
2. Resultat och avrapportering

Granskningsdag

Länsstyrelsen besöker alla kommuner i länet för att granska dokument samt diskutera i dialogform de bifogade bedömningsgrunderna och frågeunderlagen. Underlaget för utvärderingen omfattar följande:

- Genomför kommunerna uppgifterna enligt avtalet?
- Hur har den statliga ersättningen använts?
- Motsvarar stöd och rådgivning kommunens behov?
- Hur väl motsvarar kommunernas förmåga den målbild som parterna har kommit överens om?

För att kunna granska vad kommunen har gjort för de statliga medlen under uppbyggnadsperioden måste viss dokumentation finnas. Kommunen har genom säkerhetssamordnare eller motsvarande redovisat till Länsstyrelsen vilka dokument som finns. Denna dokumentation kommer att ses över i samband med utvärderingen.

Vem deltar på granskningsdagen?

- Säkerhetssamordnare
- Verksamhetsansvarig
- Budgetansvarig eller ekonomiansvarig

Resultat och avrapportering

Länsstyrelsen sammanställer och överlämnar resultatet en rapport för respektive kommun. Resultatet från respektive kommun kommer även att summeras i en länsövergripande rapport som redovisas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 14 november 2009.

Roller och uppgifter

Kommunen

Uppgifter

Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för kommunens verksamhet. Dessa skall innefatta bland annat en lägsta godtagbar nivå för den del av den normala verksamheten som alltid måste kunna upprätthållas oavsett omfattning och karaktär på en inträffad kris.

Kommunen ska utöver detta, på uppdrag av staten, utföra följande uppgifter:

- Analys och planering
- Verka för samordning, geografiskt områdesansvar
- Utbilda och öva
- Rapportera
- Höjd beredskap

Inom kommunen ska det även finnas en utsedd **krisledningsnämnd** samt utsedd **personal** som sköter samordningen av krisberedskapsarbetet.

Analys och planering

För varje ny mandatperiod ska kommunerna fastställa en plan för hur de ska hantera en extraordinär händelse. Planerna ska grunda sig på risk- och sårbarhetsanalyser av all verksamhet som måste fungera även vid en kris. Syftet med analyserna är också att öka beslutsfattarnas och allmänhetens kunskap om kommunens sårbarhet.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

1 § Kommuner och landsting skall analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive landstinget och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet skall värderas och sammanställas i **en risk- och sårbarhetsanalys**.

Kommuner och landsting skall vidare, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa **en plan** för hur de skall hantera extraordinära händelser. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om risk- och sårbarhetsanalyser samt planer för hanteringen av extraordinära händelser.

Sedan den 30 juni 2006 är Sveriges samtliga kommuner skyldiga att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser. Oavsett var i landet en kris inträffar får den alltid konsekvenser i en eller flera kommuner. Då gäller det att i förväg ha analyserat risker, sårbarhet, sin egen förmåga och sina samverkansbehov. Kommuner har behov av information från aktörer inom sitt geografiska område, från statliga myndigheter, från näringsidkare och från organisationer. På samma sätt är kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser viktiga underlag för analyserna på läns- och riksnivå eftersom de bidrar till en helhetsbild av vilka risker och vilken sårbarhet som finns i hela samhället.

Det viktigaste syftet med analyserna är att:

- öka medvetande och kunskap hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga,
- ge underlag för information till kommuninvånare och anställda,
- ge underlag för planering och genomförande av åtgärder, som minskar risker och sårbarhet,
- stödja den fysiska planeringen och
- utveckla förmågan att hantera inträffade kriser.

Kommunen bör samordna arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser med övrigt förebyggande arbete i kommunen, särskilt med upprättandet av handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Geografiskt områdesansvar

Kommunerna ska verka för samordning av krisberedskapen med landsting, organisationer, företag och de statliga myndigheter som finns i kommunen. Vid en inträffad extraordinär händelse skall kommunen verka för samordningen av krishanteringen inom kommunens geografiska område.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

7 § Kommuner skall inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att

1. **olika aktörer** i kommunen samverkar och uppnår samordning i **planerings- och förberedelsearbetet**,
2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av **olika aktörer under** en sådan händelse samordnas, och
3. informationen till **allmänheten under** sådana förhållanden samordnas.

Sammanfattningsvis innebär detta geografiska områdesansvar att kommunen skall

- göra en samlad analys av sådana risker och sådan sårbarhet i kommunens geografiska område som kan leda till en extraordinär händelse och göra denna analys känd för berörda aktörer,
- vara sammankallande för ett krishanteringsråd (eller motsvarande) med representanter för de lokala krisaktörerna,
- verka för att de lokala krisaktörernas förberedelser för hanteringen av en extraordinär händelse samordnas,
- verka för att de lokala krisaktörernas åtgärder vid en extraordinär händelse samordnas,
- verka för att informationen till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas,
- kunna lämna en samlad information till Länsstyrelsen om läget i kommunen i fråga om risker och sårbarhet och om de lokala krisaktörernas förberedelser för hanteringen av en extraordinär händelse samt
- kunna ge Länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse och om de lokala krisaktörernas vidtagna och planerade åtgärder med anledning av händelsen.

Alla berörda aktörer har inte en sådan representation i kommunen att de kan medverka i samordningen. Det gäller bland annat en del statliga myndigheter och statligt ägda bolag. I vissa avseenden måste därför samordningen ske genom Länsstyrelsen.

Utbilda och öva

Kommunerna ska regelbundet utbilda och öva politiker och tjänstemän.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

8 § Kommuner och landsting skall ansvara för att **förtroendevalda** och **anställd personal** får den utbildning och övning som behövs för att de skall kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid.

Rapportera

Kommunerna ska informera Länsstyrelsen om vad de gör för att minska riskerna och öka förmågan att hantera en kris. Också under en kris ska kommunerna informera Länsstyrelsen om läget i kommunen.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

9 § Kommuner och landsting skall hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka **åtgärder som vidtagits** enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget.

Kommunen och landstinget skall vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer **lägesrapporter** och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade **åtgärder**.

Höjd beredskap

Kommunerna ska ansvara för allmänhetens skyddsutrustning och viss räddningstjänstmateriel som ska användas vid krig. Kommunen skall förvara, vårda, underhålla och redovisa den skyddsutrustning för allmänheten och den räddningstjänstmateriel för krig som ställs till kommunens disposition av staten. Kommunen äger rätt att utnyttja räddningstjänstmaterielen i den fredstida räddningstjänsten enligt riktlinjer som meddelas av Statens räddningsverk. Kommunen skall vidare underhålla och prova de aggregat för utomhusalarmering, som behövs för höjd beredskap. För de uppgifter som återstår inom det civila försvaret får kommunerna i länet 50 000 kronor per år.

Krisledningsnämnd

Utöver ovanstående uppgifter ska kommunen ha en särskilt utsedd krisledningsnämnd. I kommuner och landsting skall det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd). Närmare bestämmelser om krisledningsnämnden finns i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I övrigt tillämpas kommunallagens (1991:900) bestämmelser.

Ordföranden i krisledningsnämnden bedömer och beslutar när en extraordinär händelse medför att nämnden skall aktiveras. Har ordföranden i krisledningsnämnden förhinder träder vice ordföranden i dennes ställe. Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsen. Krisledningsnämnden beslutar när de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder ska återgå till ordinarie nämnd.

Statlig ersättning

Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

10 § Den ersättning som kommunerna får enligt 5 kap. 1 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap bestäms och betalas ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inom ramen för vad regeringen årligen beslutar.

Grundbelopp

För att alla kommuner ska kunna ha särskild personal som samordnar arbetet med krisberedskapen erhålls ett grundbelopp. Kommunerna i Jämtlands län får 250 000 kronor per år.

Verksamhetsersättning + startbidrag

Verksamhetsersättning utgår för planering, risk- och sårbarhetsanalyser, övningar med mera utbetalar staten 11,40 kronor per invånare till alla kommuner. Startbidrag erhålls för att underlätta för kommunerna att komma igång med krisberedskapsarbetet betalar staten ut 2,80 kronor per invånare och år till alla kommuner. Ersättningen räknas därefter upp årligen med konsumentprisindex (KPI).

Ersättningen omfattar följande fem uppgifter:

1. Planering
2. Risk- och sårbarhetsanalys
3. Samordning och samverkan (områdesansvar)
4. Utbilda och öva
5. Rapportering

Höjd beredskap

För de uppgifter som återstår inom det civila försvaret får kommunerna i länet 50 000 kronor per år. Kommunerna ska ansvara för allmänhetens skyddsutrustning och viss räddningstjänstmateriel som ska användas vid krig.

Länsstyrelsen

Uppgifter

Enligt förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska Länsstyrelsen:

- vara sammanhållande inom sitt geografiska område och före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas.

Länsstyrelsen ska särskilt:

1. ansvara för att en samlad regional lägesbild sammanställs vid krissituationer,
2. stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet avseende planering, risk- och sårbarhetsanalyser samt utbildning och övning,
3. ha ett regionalt råd för skydd mot olyckor och krisberedskap, i vilket representanter för Länsstyrelsen och berörda aktörer i krishanteringssystemet bör ingå, för att skapa nödvändig samordning,
4. upprätta regionala risk- och sårbarhetsanalyser som ska kunna användas som underlag för egna och andra berörda aktörers krisberedskapsåtgärder,
- 5. följa upp kommunernas tillämpning av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap,**
- 6. årligen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap rapportera vilka beredskapsförberedelser som kommuner och landsting vidtagit och samtidigt redovisa en bedömning av effekten av de vidtagna förberedelserna, samt**
7. verka för att den verksamhet som berörda aktörer bedriver inom länet avseende krisberedskap bidrar till att en grundläggande förmåga till civilt försvar uppnås. Förordning (2008:1346).

Länsstyrelsen ska följa upp och bedöma kommunernas krishanteringsförmåga, se punkt 5 och 6 ovan. MSB kan från och med 2009 besluta om att sänka ersättningen om en kommun inte fullföljer sina uppgifter.

Resultat från granskningsdagen

Granskningen skedde den 10 september med följande deltagare:
Riskhanterare Katarina Fredriksson, Länsstyrelsen Jämtlands län
Säkerhetssamordnare Jens Lindgren, Bräcke kommun.

Resultatet bygger på de svar kommunen lämnat vid genomgången av granskningsfrågorna, se bilaga 1. Någon bedömning från Länsstyrelsen har inte gjorts i detta avsnitt utan det finns under avsnittet Länsstyrelsens bedömning.

Hur väl motsvarar kommunernas förmåga målbilden?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt: Genomförda webbenkäter och övrigt inlämnat redovisningsunderlag

Hur väl motsvarar kommunernas förmåga den målbild som parterna har kommit överens om? För respektive målområde besvaras följande:

- Var står kommunen i dagsläget?
- Ur mycket av indikatorerna har kommunen nått och vad återstår för att nå en helt uppnådd målbild?

Kunskap

Kommunen har god kunskap om risker och sårbarhet som kan påverka kommunens verksamhet. Konsekvenserna för den egna verksamheten har analyserats.

Kommunen har delvis uppnått målbilden

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) har gjorts för de verksamheter som kommunen har bedömt alltid måste kunna upprätthållas. Kommunen har fastställt ambitionsnivå och i vilken omfattning kommunens verksamheter ska kunna upprätthållas, vilket finns med i risk- och sårbarhetsanalysen. I webbenkäten för 2008 har kommunen svarat att man helt uppnått målbilden. Länsstyrelsen är av en annan bedömning, se nedan.

Vad återstår för en helt uppnådd målbild

Kommunen har inte tagit beslut om ett fortlöpande RSA-arbete.

Det finns inget politiskt beslut om det fortlöpande arbetet men eftersom lagen säger att en risk- och sårbarhetsanalys ska göras är detta självklart för ledningen menar säkerhetssamordnaren. Varför en risk- och sårbarhetsanalys ska göras finns beskrivet i själva analysen däremot saknas en beskrivning av det fortlöpande arbetet på lång sikt.

Planering

Kommunen har en planering för hur risker och sårbarhet ska undanröjas eller minskas samt en planering för hur kommunen ska hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.

Kommunen har delvis uppnått målbilden

Kommunen har en av kommunfullmäktige beslutad övergripande plan (enligt lagen 2006:544, 2 kap. 1§) för hantering av extraordinär händelse samt krishanteringsplaner för de verksamheter som alltid måste upprätthållas. Planen är beslutad 2008-02-29

Vad återstår för en helt uppnådd målbild

Resultatet av risk- och sårbarhetsanalys används inte i berörda nämnders verksamhetsplanering. Detta görs endast till viss del idag och beror på valet av den risk/scenario som studerats i risk- och sårbarhetsanalysen.

Förmåga

Kommunen har en god förmåga att hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse, det vill säga att kunna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet som kommunen har bedömt alltid måste kunna upprätthållas och ge innevånare och media tillräcklig och korrekt information om händelsen.

Kommunen har delvis uppnått målbilden

Kommunens politiska och tjänstemannaledning samt informationsansvarige har utbildats och övats under alla tre åren. En plan för fortlöpande utbildning och övning av ledningsorganisationen finns.

Ledningsplatsen har ännu inte tillgång till reservkraft men det är på gång. Däremot har reservledningsplatsen reservkraft.

Vad återstår för en helt uppnådd målbild

Kommunen har vidtagit åtgärder som på sikt säkerställer ledningsförmågan genom tekniska förstärkningsåtgärder av sin ledningsplats med reservkraft, avbrottsfri strömförsörjning, skalskydd och ökad kommunikationssäkerhet (tele, data). Detta har inte uppnåtts ännu men är på gång.

Samlad bild och samordning

Kommunen har en samlad bild av risker, sårbarhet och förberedelser för krishanteringen inom kommunens geografiska område.

Kommunen verkar för samordning av all krishantering i det förberedande arbetet och i det akuta skedet, som berörda aktörer inom det geografiska området ansvarar för. Kommunen kan vid behov och om så bedöms lämpligt samordna kontakterna med länsstyrelsen, centrala myndigheter och andra kommuner.

Kommunen har helt uppnått målbilden

Säkerhetssamordnaren har gjort bedömningen i webbenkäterna att kommunen delvis uppnått målbilden. Länsstyrelsen anser att kommunen helt har uppnått målbilden.

Kommunen har rutiner för hur samordning med andra aktörer ska gå till vid extraordinär händelse. Kommunen kan lämna samlad information till länsstyrelsen om läget i kommunen i

fråga om risker och sårbarhet och om de lokala krisaktörernas förberedelser för en extraordinär händelse.

Krishanteringsråd eller motsvarande finns och möts regelbundet. (Med "motsvarande" avses någon organiserad form där kommunen träffar t.ex. myndigheter, organisationer, och trossamfund för samverkan och samarbete i krishanteringsfrågor). Med motsvarande kan avses nätverket SäksamZ och det regionala Krishanteringsrådet som båda till stor del kan motsvara det som lagen avser. Det som inte finns med där är de ytterst lokala representanterna, om de inte redan finns representerade i det regionala rådet. Länsstyrelsen anser att dessa nätverk kan vara det som avses med motsvarande och att kommunen därmed har uppnått målbilden helt.

Hur har den statliga ersättningen använts?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt: Genomförda webbenkäter, särskild ekonomiuppföljning samt övrigt inlämnade redovisningsunderlag.

Grundbelopp, verksamhetsersättning och startbidrag

För att alla kommuner ska kunna ha särskild personal som samordnar arbetet med krisberedskapen erhålls ett grundbelopp. Kommunerna i Jämtlands län får vardera 250 000 kronor per år. Även verksamhetsersättning och startbidrag utgår till kommunerna och detta baseras på medborgarantal. Ersättningarna omfattar följande 5 uppgifter:

1. Planering
2. Risk- och sårbarhetsanalys
3. Samordning och samverkan (områdesansvar)
4. Utbilda och öva
5. Rapportering

I kommunen finns idag en utsedd säkerhetssamordnare på en tjänst där krisberedskapsuppgifterna motsvarar 50 %. Kommunen lägger inga egna medel för den del av tjänsten som avser krisberedskapsuppgifterna. Säkerhetssamordnarens andra arbetsuppgifter på den resterande delen av sin tjänst, 50 %, omfattar säkerhetsskydd, internt skydd, försäkringar och SBA. Dessa uppgifter ingår till viss del av tjänsten som avlönas för krisberedskapsarbetet.

Kommunen har fördelat ersättningen till att cirka 80 % avser lön för säkerhetssamordnaren för att utföra ovanstående uppgifter. Cirka 20 % går till utbildning, övning samt material.

Det finns ingen verksamhetsplanering eller årsredovisning att basera respektive följa upp ersättningen på under de tre uppbyggnadsåren.

Höjd beredskap.

Ersättningen har gått till räddningstjänsten för hyra av lokaler.

Motsvarar stöd och rådgivning kommunens behov?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt de genomförda webbenkäterna.

Stöd från Krisberedskapsmyndigheten

Stödet från myndigheten har känts för verklighetsfrämmande och för långt från den kommunala verkligheten. För akademiskt och högtravande för kommunernas vardagliga arbete.

Stöd från Länsstyrelsen

Har fungerat bra genom åren.

Stöd från andra myndigheter

I motsats till krisberedskapsmyndigheten så har räddningsverket framstått som mer ”jordnära” och det har varit lättare att motta deras arbeten.

Genomför kommunerna uppgifterna enligt avtalet?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt: Genomförda webbenkäter och övrigt inlämnade redovisningsunderlag.

Detta område omfattar följande delar:

- Risk- och sårbarhetsanalyser
- Plan för extraordinära händelser
- Organisation
- Geografiskt områdesansvar
- Utbildning och övning
- Rapportering
- Höjd beredskap

Risk- och sårbarhetsanalyser

En plan för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen bör finnas och en antydan finns i risk- och sårbarhetsanalysen. Den borde förtydligas bättre och vara mer detaljerad och långsiktig. Kommunen har ”vid behov” en organisation för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen. En säkerhetsgrupp samlas vid behov och gruppen består av kommunens ledning eller av ledningen utsedda handläggare.

Alla de risker och sårbarhet som kan påverka verksamheten är inte analyserad, endast scenario ”Isstorm med kyla och störning i elsystem” är analyserad. Resultatet av den analysen är dokumenterad och känd ute i verksamheten samt redovisad till Länsstyrelsen.

I kommunens risk- och sårbarhetsanalys finns riskerna förtecknade men inte analyserade förutom scenariot isstorm. Analysen beskriver alla delar för just det scenariot men inget annat. Fylligare och mer analyserande av kommunens övriga risker och sårbarhet är nödvändig för att skapa en fullständig bild över organisationens förmåga i ett brett perspektiv.

Planer

Det finns en plan för extraordinära händelser (Krisledningsplan med tillhörande bilagor) och den är beslutad 2008-02-29. Den ska revideras kontinuerligt vid förändringar.

En krisinformationsplan har inte funnits under perioden men kommer att beslutas under hösten 2009. Det finns idag utbildad personal med kompetens för krisinformationsarbetet. Ansvar och roller presenteras i den nya krisinformationsplanen.

Kommunen bedömer sin förmåga att klara sitt krisinformationsarbete före, under och efter en kris som god med viss brist.

Andra planer i kommunen, övergripande:

- Pandemiplan
- Infoplan
- Utbildningsplan
- Klimatutredning (Länsstyrelsen)
- Kartläggning av bussar, lastbilar med flera samt tankningsställen inkl åkarnas tankställen
- Telelistor vid larm eller när något inträffar, till krisledningsgrupp samt nämnd. Även till RTJ och hur de får kontakt med kommunens tjänstemän.
- Samverkansplan övriga aktörer

Organisation

Det är säkerhetssamordnaren som har budgetansvar för krisberedskapsuppgifterna och driver arbetet med stöd från säkerhetsgruppen, se avsnitt om risk- och sårbarhetsanalysen ovan. Beslutsprocessen och den otydliga ansvarsfördelningen inom organisationen är försvårande för säkerhetssamordnaren i det dagliga förebyggande arbetet. Arbetsledare för säkerhetssamordnaren är Informationsstrategen tillika den som har ansvaret, men ej titeln, av chef över kommunens kansli. Arbetsledaren får dock inte fatta beslut om frågorna utan det gör kommunchefen. Detta skapar svårigheter för samordnaren i det dagliga arbetet och med att processa arbetet i kommunen. Det är önskvärt att säkerhetssamordnaren placeras så att kommunchefen eller dennes ersättare är den närmaste chefen så som de flesta andra kommuner i länet gör.

En krishanteringsorganisation med uthållighet på en vecka finns med både ordinarie och ersättare men utbildning saknas hos organisationen till viss del. Krisledningsnämnden är utbildad i mediahantering under 2008. Kommunen har en ordinarie och en reservledningsplats, den ordinarie saknar reservkraft.

Geografiskt områdesansvar

Samverkansbehovet är i stort sett identifierat men något lokalt krishanteringsråd finns inte, se målbild om samordning ovan. Plan för samordning av information till allmänhet och media finns.

Utbildning och övning

Plan för utbildning har inte funnits före 2008, numera finns en plan för perioden 2008-2010. 2007 genomgicks en utbildning i krisledning som anordnades av Länsstyrelsen och Krisberedskapsmyndigheten. 2008 genomfördes en regional diskussionsövning – Zmitta – som kommunen deltog i.

Utbildningar/övningar som genomförts under uppbyggnadsperioden är:

2006	2007	2008
-	Krisledningsnämnd, Tjänstemanna och Information Övning: Scenario isstorm Utbildning: kommunens ledning, Krisberedskap och POSOM-verksamheten	Krisledningsnämnd Tjänstemanna Information Utbildning: samverkanskurs Övning: Pandemi

Rapportera

Kommunerna ska informera länsstyrelsen om vad de gör för att minska riskerna och öka förmågan att hantera en kris. Också under en kris ska kommunerna informera länsstyrelsen om läget i kommunen.

Kommunen har rutiner för rapportering under en händelse, dessa finns beskrivna i ledningsplanen.

Det är svårt för kommunen att genomföra rapporteringen under ett långvarigt elbortfall ur ett tekniskt perspektiv då kommunen står utan reservkraft. På grund av det ekonomiska läget finns risk för att medfinansieringen till den hos MSB söka hjälpen till reservkraftförsörjningen kan utebli. Kommunen måste ta 2 miljoner kronor ur egen kassa för att säkerställa den egna ledningsförmågan.

Höjd beredskap

Omfattar endast ersättning till räddningstjänsten.

Kommunens eget uppföljningssystem

För att på lång sikt skapa kvalitet i krisberedskapsarbetet bör detta liksom andra verksamheter beskrivas, planeras, följas upp och dokumenteras i ett system.

Ledningssystem och uppföljning

Kommunledningen bör följa upp kommunens samlade kunskap, planering, bild av risker och sårbarhet liksom samordning av krishantering och förmåga att hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.

Kommunen har ett ledningssystem för verksamheten där krisberedskapsarbetet ingår. Informationen kan nås av alla inom organisationens intranät. Arbetet kan grovt verifieras genom det ekonomiska systemet. Kommunledningen följer upp arbetet genom: Kommunchefen informerar KS om planer etcetera som KS sedan fattar beslut om. Det är inte säkerhetssamordnaren som är föredragande!

Länsstyrelsens bedömning

Kommunen har endast delvis nått den överenskomna målbilden för tre av de fyra målbilderna. Den fjärde, samlad bild och samordning, har kommunen helt uppnått. Kommunen ligger idag relativt bra till men kunde ha legat bättre om samordnaren fått arbeta de 50 % av sin tjänst med krisberedskapsuppgifterna som det var tänkt. Ytterligare en orsak till att målbilderna inte nåtts kan vara den ineffektiva organisationen för krisberedskapsarbetet.

Den risk- och sårbarhetsanalys som gjordes 2007 är inte fullständig. Det är ett för långsamt perspektiv att enbart lyfta ett scenario per mandatperiod, analysen måste vara mer aktiv än så. Den analys som gjorts är visserligen fylligare än normalt och omfattar därför stora delar av organisationen. Men kommunen måste vara mer framme i sin omvärldsanalys, exempelvis pandemi, risken och sårbarheten för en sådan händelse finns inte analyserad i kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Analysen ska ligga till grund för planer och styrning av verksamheten och måste då ha ett betydligt bredare perspektiv. Den måste även kunna redovisas i sin helhet med både risker och sårbarhet, till Länsstyrelsen. Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen ska i hög grad baseras på kommunernas och Landstingets analyser. Det är därför viktigt att innehållet i er kommuns analys är så uttömmande som möjligt. En kommunal risk- och sårbarhetsanalys tjänar flera syften inte bara för den egna organisationen utan även för länet och för landet.

Styrningen av verksamheten är inte effektiv. Beslutsprocessen och den otydliga ansvarsfördelningen inom organisationen är försvårande för säkerhetssamordnaren i det dagliga förebyggande arbetet. Arbetsledare för säkerhetssamordnaren är Informationsstrategen tillika den som har ansvaret, men ej titeln, av chef över kommunens kansli. Arbetsledaren får dock inte fatta beslut om frågorna utan det gör kommunchefen. Detta skapar svårigheter för samordnaren i det dagliga arbetet och med att processa arbetet i kommunen. Det är önskvärt att säkerhetssamordnaren placeras så att kommunchefen eller dennes ersättare är den närmaste chefen så som de flesta andra kommuner i länet gör. Kommunen ombeds därför förtydliga och förenkla ansvaret och rollerna i det dagliga arbetet.

Länsstyrelsen ser allvarligt på om en fungerande ledningsplats inte byggs klart. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bistår kommunen med 50 % av finansieringen. Detta bidrag kan komma att försvinna och det är därför viktigt att åtgärderna för en fungerande ledningsplats genomförs inom en snar framtid.

Viktigaste insatserna just nu:

- Bredda risk- och sårbarhetsanalysen till att omfatta hela riskbilden för kommunen
- Se över ansvar och roller för det ordinarie krisberedskapsarbetet och då särskilt säkerhetssamordningsrollen.
- Beslut om ledningsplatsens funktion

Länsstyrelsen önskar en redovisning av hur och när kommunen har tänkt genomföra ovanstående insatser så snart som möjligt dock senast 10 december 2009.

Förfrågningsunderlag och bedömningsgrunder

Omfattning

Länsstyrelsen besöker alla kommuner i länet för att granska dokument samt diskutera i dialogform de bifogade bedömningsgrunderna och frågeunderlagen.

Underlaget för utvärderingen omfattar följande:

1. Hur väl motsvarar kommunernas förmåga den målbild som parterna har kommit överens om?
2. Hur har den statliga ersättningen använts?
3. Motsvarar stöd och rådgivning kommunens behov?
4. Genomför kommunerna uppgifterna enligt avtalet?
5. Kommunens eget uppföljningssystem

För respektive fråga/område följer mer detaljerade frågor.

Hur väl motsvarar kommunernas förmåga målbilden?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt:

- Genomförda webbenkäter
- Övrigt inlämnade redovisningsunderlag

Hur väl motsvarar kommunernas förmåga den målbild som parterna har kommit överens om?
För respektive målområde besvaras följande:

- Var står kommunen i dagsläget?
- Ur mycket av indikatorerna har kommunen nått och vad återstår för att nå en helt uppnådd målbild?

Indikatorer – Kunskap

Kommunen har god kunskap om risker och sårbarhet som kan påverka kommunens verksamhet. Konsekvenserna för den egna verksamheten har analyserats.

Helt uppnådd:

- RSA har gjorts för de verksamheter som kommunen har bedömt alltid måste kunna upprätthållas.
- Kommunen har fastställt ambitionsnivå och i vilken omfattning kommunens verksamheter ska kunna upprätthållas.
- Kommunen har tagit beslut om ett fortlöpande RSA-arbete.

Delvis uppnådd:

- RSA är klart för någon/några av de verksamheter som kommunen har bedömt alltid måste kunna upprätthållas.
- Beslut om tidsplan för arbetet med övriga verksamheter.

Inte uppnådd:

- Inget av ovanstående alternativ har uppnåtts.

Indikatorer – Planering

Kommunen har en planering för hur risker och sårbarhet ska undanröjas eller minskas samt en planering för hur kommunen ska hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.

Helt uppnådd:

- Resultatet av RSA används i berörda nämnders verksamhetsplanering.
- Kommunen har en av kommunfullmäktige beslutad övergripande plan (enligt lagen 2006:544, 2 kap. 1§) för hantering av extraordinär händelse samt krishanteringsplaner för de verksamheter som alltid måste upprätthållas. Planen är beslutad år 2003 eller senare.

Delvis uppnådd:

- Kommunfullmäktige har fastställt en övergripande plan (enligt lagen 2006:544, 2 kap. 1§) för hantering av extraordinära händelser.

Inte uppnådd:

- Inget av ovanstående alternativ har uppnåtts

Indikatorer – Förmåga

Kommunen har en god förmåga att hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse, det vill säga att kunna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet som kommunen har bedömt alltid måste kunna upprätthållas och ge innehållare och media tillräcklig och korrekt information om händelsen.

Helt uppnådd:

- Kommunens politiska och tjänstemannaledning samt informationsansvarige har utbildats och övats
- Kommunen har en plan för fortlöpande utbildning och övning av ledningsorganisationen.
- Kommunen har vidtagit åtgärder som säkerställer ledningsförmågan genom tekniska förstärkningsåtgärder av sin ledningsplats med reservkraft, avbrottsfri strömförsörjning, skalskydd och ökad kommunikationssäkerhet (tele, data).

Delvis uppnådd:

- Kommunledningen, politiker och tjänstemän har övats och utbildats någon gång under 2003 eller senare
- Ledningsplatsen har tillgång till reservkraft.

Inte uppnådd:

- Inget av ovanstående alternativ har uppnåtts.

Indikatorer – Samlad bild och samordning

Kommunen har en samlad bild av risker, sårbarhet och förberedelser för krishanteringen inom kommunens geografiska område.

Kommunen verkar för samordning av all krishantering i det förberedande arbetet och i det akuta skedet, som berörda aktörer inom det geografiska området ansvarar för. Kommunen kan vid behov och om så bedöms lämpligt samordna kontakterna med Länsstyrelsen, centrala myndigheter och andra kommuner.

Helt uppnådd:

- Krishanteringsråd eller motsvarande finns och möts regelbundet. (Med "motsvarande" avses någon organiserad form där kommunen träffar till exempel myndigheter, organisationer, och trossamfund för samverkan och samarbete i krishanteringsfrågor)
- Kommunen har rutiner för hur samordning med andra aktörer ska gå till vid extraordinär händelse
- Kommunen kan lämna samlad information till Länsstyrelsen om läget i kommunen i fråga om risker och sårbarhet och om de lokala krisaktörernas förberedelser för en extraordinär händelse.

Delvis uppnådd:

- Krishanteringsråd eller motsvarande finns och möts regelbundet. (Med "motsvarande" avses någon organiserad form där kommunen träffar till exempel myndigheter, organisationer, och trossamfund för samverkan och samarbete i krishanteringsfrågor).

Inte uppnådd:

- Inget av ovanstående bedömningsalternativen har uppnåtts.

Hur har den statliga ersättningen använts?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt:

- Genomförda webbenkäter
- Särskild ekonomiuppföljning
- Övrigt inlämnade redovisningsunderlag

Grundbelopp

För att alla kommuner ska kunna ha särskild personal som samordnar arbetet med krisberedskapen erhålls ett grundbelopp. Kommunerna i Jämtlands län får 250 000 kronor per år.

- Om ni har en person motsvarande så kallade säkerhetssamordnare, hur stor andel av tjänsten omfattar krisberedskapsuppgifterna, det vill säga den del ni får statliga medel för? (Hur stor andel av tjänsten räcker de 250 000 kronorna till?)
- Hur ser de ekonomiska underlagen för lön ut?
- Läger kommunen till egna medel för krisberedskapsuppgifterna?
- Vilka andra uppgifter ansvarar personen för?
- Ingår dessa uppgifter i den del som finansieras via de statliga medlen för krisberedskap?

Verksamhetsersättning + startbidrag

Ersättningen omfattar följande fem uppgifter:

1. Planering
  2. Risk- och sårbarhetsanalys
  3. Samordning och samverkan (områdesansvar)
  4. Utbilda och öva
  5. Rapportering
- Hur har kommunen fördelat ersättningen?
  - Har någon del av ersättningen gått till lön för samordning eller annan intern personal?
Om ja: Hur mycket?
  - Vilken verksamhet har kommunen bedrivit under respektive år samt hur har ersättningen disponerats?
  - Finns någon verksamhetsplanering och årsredovisning att basera respektive följa upp ersättningen på?

Höjd beredskap.

- Hur har kommunen använt medlen under respektive år?

Motsvarar stöd och rådgivning kommunens behov?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt:

- Genomförda webbenkäter

Hur anser ni att stöd och rådgivning har motsvarat kommunens behov?

1. Från Krisberedskapsmyndigheten?
2. Från Länsstyrelsen?
3. Från andra myndigheter?

Genomför kommunerna uppgifterna enligt avtalet?

Underlag som används i dialogen mellan Länsstyrelsen och kommunen är i detta avsnitt:

- Genomförda webbenkäter
- Inlämnade redovisningar av risk- och sårbarhetsanalysen.
- Övrigt inlämnade redovisningsunderlag.

Detta område omfattar följande delar:

- Risk- och sårbarhetsanalyser
- Plan för extraordinära händelser
- Organisation
- Geografiskt områdesansvar
- Utbildning och övning
- Rapportering
- Höjd beredskap

Risk- och sårbarhetsanalyser

- Har kommunen en plan för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen?
- Har kommunen en organisation för arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen?
- Är risker och sårbarhet som kan påverka verksamheten analyserad?
- Är resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen dokumenterat?
- Är risk- och sårbarhetsanalysen känd ute i verksamheterna?
- Är resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen redovisat till Länsstyrelsen?
- Beskriver risk- och sårbarhetsanalysen kommunens:
  - Risker?
  - Sårbarhet?
  - Egen förmåga att hantera de identifierade riskerna?
  - Vidtagna åtgärder för att minska sårbarheten och öka förmågan?
  - Fortsatta arbete?

Planer

- Finns det en plan för extraordinära händelser?
  - När är den beslutad av kommunfullmäktige?
  - När ska den revideras?

- Finns det en krisinformationsplan?
  - Finns resurser i form av personal och kompetens för krisinformationsarbetet?
  - Har kommunen utbildad personal med tydligt ansvar och roller för krisinformationsarbetet?
  - Hur bedömer ni att ni klarar ert krisinformationsarbete före, under och efter en kris?
- Har förvaltningar och bolag egna planer, vilka?
- Vilka andra planer finns?

Organisation

- Vilka personalresurser finns avsatta för att arbeta med krisberedskapen?
- Finns det en riskhanteringsgrupp eller motsvarande med representanter från förvaltningar/bolag?
- Finns det en krishanteringsorganisation med uthållighet på en vecka?
- Är krisledningsnämnden utbildad och i så fall vilken utbildning?
- Finns det ändamålsenliga lokaler?

Geografiskt områdesansvar

- Är samverkansbehovet identifierat?
- Finns det ett lokalt krishanteringsråd?
  - Vilka medlemmar ingår?
- Finns det planer för samordning av information till allmänhet och media?

Utbildning och övning

- Finns det en plan för utbildning och övning?
  - Vilka övningar/utbildningar är genomförda de tre senaste åren?
  - Vem/vilka har utbildats de tre senaste åren?

Rapportera

Kommunerna ska informera Länsstyrelsen om vad de gör för att minska riskerna och öka förmågan att hantera en kris. Också under en kris ska kommunerna informera Länsstyrelsen om läget i kommunen.

- Har kommunen rutiner för rapportering under en händelse?
  - Hur ser rutinerna ut?
  - Hur anser ni att ni genomför uppgiften?

Höjd beredskap

- Vad omfattar ert arbete med höjd beredskap?
- Vilka planer etc. finns framtagna?

Kommunens eget uppföljningssystem

För att på lång sikt skapa kvalitet i krisberedskapsarbetet bör detta liksom andra verksamheter beskrivas, planeras, följas upp och dokumenteras i ett system.

Dokumentation

Vilken dokumentation finns och när är de framtagna och hur lång är giltighetstiden?

- Beslutade planer
- Verksamhetsplaner och årsredovisningar
- RSA
  - Identifieringar
  - Riskanalyser
  - Sårbarhetsanalyser
  - Åtgärder
- Egna uppföljningar och utvärderingar
- Revisioner
- Ekonomisk redovisning

Ledningssystem och uppföljning

Kommunledningen bör följa upp kommunens samlade kunskap, planering, bild av risker och sårbarhet liksom samordning av krishantering och samt förmåga att hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.

- Har kommunen ett ledningssystem för krisberedskapsarbetet?
  - Ja: Ingår krisberedskapsarbetet i eget eller annat ledningssystem?
  - Nej: Finns det planer på det?
- Kan arbetet verifieras genom det ekonomiska systemet?
- Hur har kommunledningen planerat för att följa upp nämnder, kommunala bolag och kommunalförbundens krisberedskap där utgångspunkt tas från den av fullmäktige beslutade övergripande plan (enligt lagen 2006:544, 2 kap. 1 §) för hantering av extraordinär händelse inom innevarande mandatperiod?
- Hur arbetar kommunledningen för en samordnad uppföljning där kommunen tar tillvara erfarenheter av säkerhets- och trygghetsarbetet (tillsyn av räddningstjänst, uppföljning enligt (2006:544), revision, utvärdering, brottsförebyggande arbete, tillsyn av socialtjänsten med mera) där krishanteringsförmågan ingår som en del?
- Har kommunens förtroendevalda revisorer genomfört granskning av kommunens arbete inom säkerhets- och trygghetsområdet?

Länsstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Köpmangatan 21
Telefon: 063-14 60 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland